

Kortársakká léptek elő ők is

Csorján Melitta Szent József-táblaképe Debrecenben

Rembrandt festményén finom mozdulatokkal, csak a mutatóujjával érinti meg az alvó Szent József vállát az angyal, hogy tudtára adja, mi fog történni a közeljövőben. A Szépművészeti Múzeum kincsei között találjuk a nagy holland festőnek ezt a remekművét, *József álma* címmel. Mint tudjuk, az alvó Szent Családnál jelent meg az angyal, akit Isten küldött, hogy figyelmeztesse Józsefet Heródes gyilkos szándékára, és időben távozásra bírja. Ezután következett el a betlehemi gyermekgyilkosság, amely elől József és Mária gyermekükkel Egyiptomba menekült. Az ábrázolás lélegzetelállítóan finom és lírai, az ecsetvonások puhák, érzékenyek. Rembrandt roppant keresetlen eszközökkel dolgozott, megfogalmazásai tömörek, egyszerűek. Milyen más itt minden, mint például Rubensnél, ahol az alakok harsányak, pompásak, élettől kicsattanók! Az ő angyalai szárnyas gé-

A rendszerváltás után indult újra. Elődünk, a piarista gimnázium pedig idén lenne háromszáz éves, hiszen 1721-ben alapították. Ez a mi kettős jubileumunk. A piarista gimnázium védőszentje Kalazanci Szent József volt. Iskolánk nem lett piarista intézmény, Munkás Szent Józsefnek, Jézus nevelőatyjának a nevét választotta a fenntartónk. Iskolánk címerében is az ő legendáját idéző jelkép látható: a kivirágzott ág, ami arra utal, hogy annak idején József kiválasztott Mária férjéül. A legenda szerint ugyanis negyven ágat vittek a templomban az oltárhoz, és aki kivirágzott, az lett Mária jegyese.

Ha már így összekapcsolódnak ezek a szép évfordulók, elhatároztuk, hogy a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegyével, Palánki Ferenc megyéspüspök pártfogásával, rendelünk egy táblaképet Szent József életéről. Így kértük fel Csorján Melitta festőművészt,

hogy készítse el nekünk ezt a festményt. A hagyományt és a modernséget ötvözte az alkotó, hiszen a középkori szárnyas oltárokat idézi meg az alkotása: egy nagyméretű, több darabból álló festménykompozíció jött létre. Ez a képegyüttes az iskolánkban kap helyet, az aulába kerül, ott fogadja majd az épületbe érkező vendégeket.

A táblakép két szárnya valóban nyitható. Ezt a nagyon szép, archaikus témát a művész úgy dolgozta fel, hogy a Szent József-litánia elemeit álmódta képbe, mert Szent József életéről a Biblia viszonylag keveset árul el. Az alkotáson megjelenik József álma is. A műhelyében, ácsmesterként ábrázolja őt a művész, a maga egyéni, modern stílusában. Intézményünkben általános iskola, óvoda és középiskola is működik.

A festmény egyfelől a gyermekrajzok hangulatát és képi világát idézi meg, másfelől pedig a modernségnek azt a szemléletét, amellyel az alkotó újrafogalmazza a régi történetet” – hallhattuk Bódis Zoltán iskolaigazgatótól.

Érdekes, groteszk és komor, nem éppen optimista festői világot épített fel Csorján Melitta. Az arcok sokszor szétesők, a tárgyak, az alakok nem mindig arányosak. Szürrealisztikus szemlélete időnként Chagallra emlékeztet, ámbar a lírai látásmód távol áll Melitta alkotásaitól. Színei kemények, erőteljesek, képeinek jó része valóban gyerekrajzokra emlékeztet. Csorján Melitta munkáira egyszerűen nem lehet nem odafigyelni. A Szent József életéről készített, szárnyas oltárokkal emlékeztető kompozíciója is feltehetően azonnal megragadja majd az iskola aulájába belépőket. Ha az úgynevezett klasszikus szépségideált keresnénk a képeken, azt nem itt találjuk meg. Csorján Melitta igazi kortárs művész, a kife-

nieszokként jelennek meg. Rembrandt gondolkodása és festői megfogalmazása egészen más, pedig a két németalföldi művész ugyanabban a korban élt.

Az idei esztendő Szent József éve volt. Ferenc pápa 2020. december 8-án hirdette meg Jézus nevelőatyjának egy egész éven át tartó ünnepét. Nyilván nem véletlenül, hiszen Szent József az Istenanya, Szűz Mária mellett kissé háttérbe szorult az évszázadok emlékezte során. Némileg érthető ez, mégis csak az anya az, aki a szíve alatt hordja a születendő gyermeket. De Szent Józsefnek sem volt könnyű a helyzete, hiszen el kellett jutnia odáig, hogy elfogadja, ami a családjában történik, és megértse, mit jelent a szep-lőtelen fogantatás. József alázattal elhitte az álmában kapott angyali intést, és aszerint is cselekedett.

„A mi iskolánk, a debreceni Szent József Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium idén, 2021-ben lett huszonöt éves.

jezésre helyezi a hangsúlyt, és Szent József történetét a mai korba helyezi át. A főalak és a Kisjézus is olyanok, mintha csak itt élnek velünk. Kortársakká léptek elő ők is. A művész alakjai képein az ideges, állandó kapkodásban és feszültségben élő ember tükörképei. Festményei nagyon jól mutatják a ma emberének túlságosan is dinamikus életmódját. Persze a régi nagyok is kortárs művészek voltak egykoron, a maguk korában. Szent Józsefet itt pulóverben láthatjuk. Molnár-C. Pálnak is van egy hasonló képe, a *Pulóveres Madonna*. Bizony, természetes és ismert jelenség, hogy a művészek a történelmi vagy akár a bibliai eseményeket a saját korukba helyezik alkotásaikon, hiszen így sokkal jobban megszólítható a képek által az adott kor embere. Csorján Melitta művei

tanszékvezető csoportjába járt. 2002-ben sikeresen államvizsgázott Kolozsváron, végzettsége szerint festőművész, vizuális nevelő. 2008-ban felvételt nyert a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének festő szakosztályába.

Most pedig hallgassuk magát a művészt: „A kép készítésekor a gótikus szárnyasoltárokból inspirálódtam. A téma az igazgató úr ötlete volt, mert hogy most lesznek az ünnepek itt az iskolában. 2000 óta foglalkozom ikonfestéssel. Ennek a Szent József-képnek a fa részét is úgy készítettem elő, ahogyan az ikonokat szokás. A kép azonban sajátos eljárással készült olajfestmény, az én stílusomban. A képeken Szent József élete jelenik meg. Hat kisebb kép van a két szárnyon, a középső képen pedig Szent József és a Kisjézus a meghatározó. Még nem állították ki a festményt, most fotózzák. A szárnyasoltáron az én vizuális világom jelenik meg, hisz Bódis Zoltán igazgató úr kérte is, hogy egyéni festői felfogásban készítsem el a művet. Az ábrázolásokhoz olyan életképeket választottam, amelyek a diákok és a családok számára jobban érthetővé teszik Szent József életét.

sokszor álmoképszerűek, és nem mindig a legszebb álmok ezek. De hát melyikünknek nincsenek rossz álmai?

Csorján Melitta Székelyhídon született, Romániában. Általános iskolai tanulmányait szülővárosában fejezte be, 1992-ben. A középiskolát a nagyváradi Szent László Római Katolikus Gimnáziumban végezte, 1996-ban. Nagyváradi időszaka alatt néhai Zsugán János festőművészről sajátította el a festészet alapjait. Majd Bölöni Vilmos grafikus és díszlettervező műtermében folytatta képzőművészeti tanulmányait, amikor már a Képzőművészeti Egyetemre készült. 1997-ben sikeres felvételt nyert a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Akadémia művészetpedagógia szakára, ahol monumentális és szentképfestészetre szakosodott. 2001-ben Apáczai-ösztöndíjat nyert, amellyel lehetősége nyílt arra, hogy a budapesti Képzőművészeti Egyetem festő szakán folytassa tanulmányait. Ez idő alatt Károlyi Zsigmond festőművész,

A képeken azt láthatjuk, ahogyan elképzelem, miként viszonyul egy apa a gyermekéhez — ahogyan Szent József a Kisjézus felé fordul, és ahogyan a családjához viszonyul. Az én világom tényleg nem az a megszokott szépség. Amiből táplálkozom, az az otthonom, ahol édesapám festett. Már gyerekkoromban kibontakozott előttem egyfajta festői világ. Megfigyelhettem, hogy az ember festőként hogyan létezik a családban, és hogyan alakul egy festmény a művész keze nyomán. Nagyon jó gyerekkorom volt, a mai napig abból táplálkozom. A képeimen látható torz alakok pedig a sajátosságaim, jellemzőek a látásmódomra. A mestereim arra tanítottak, hogy sajátos képi világra törekedjek, mert egy festő akkor érik meg, ha megtalálja önmagát az ábrázolásmódban. Képeim kicsit groteszkek, expresszívek és szürreálisak is.”

Mészáros Ákos